

NOVOSTI IZ EVROPSKE UNIJE

str. 159 - 170.

NOVOSTI SA "EVROPE"

Kraj 1999. godine doneo je veoma živu aktivnost u okviru Evropske unije, što se moglo uočiti i na njenom *site-u*.¹ Svakako dva najznačajnija, pre svega politička, događaja bili su Samiti Evropskog saveta, oba održana u vreme finskog predsedništva Unijom.

Samit EU u Tampereu

Prvi Samit predstavlja specijalno zasedanje Evropskog saveta, koje je 15. i 16. 10. 1999. godine održano u Tampere-u (Finska),² i bilo je posvećeno pitanjima stvaranja *oblasti slobode, bezbednosti i pravde u Evropi (The Area of Freedom, Security and Justice in Europe)*, koje Unija smatra "... na vrhu svih političkih pitanja iz svoje

---

¹ <http://europa.eu.int>

² *Tampere European Council, Presidency Conclusions*, 15 and 16 October 1999, Press Release, 16. 10. 1999, <http://presidency.finland.fi/frame.asp>

agende". Stvaranje ovakve oblasti, koja bi obuhvatala teritorije svih država članica, u bliskoj je vezi sa predloženim stvaranjem Povelje o osnovnim pravima u Evropskoj uniji, kojom bi se utvrdila lista zaštićenih prava državljana Unije, jer je "... sloboda zasnovana na ljudskim pravima, demokratskim institucijama i vladavini prava zajednička vrednost i temelj proširenja Evropske unije. Pravna zaštita u Evropskoj oblasti će biti garantovana davanjem mogućnosti boljeg pristupa pravosuđu u državama Unije, međusobnim priznanjem sudskih odluka i većom konvergencijom (ujednačavanjem) građanskog prava država članica".

Osnivanje Operativne jedinice Evropske policije

Značajno mesto u stvaranju ove oblasti igra i pojačavanje saradnje u borbi protiv kriminala. U tom cilju:

"Evropski savet traži osnivanje Operativne jedinice Evropske policije koja bi, u saradnji sa Europolom, razmenjivala iskustva, najbolje prakse i informacije o savremenim trendovima u prekograničnom kriminalu i doprinosila u planiranju operacija. Europol ima ključnu ulogu u prevenciji kriminala na teritoriji Unije, analizi i istragama. Od Saveta ministara se traži da mu obezbede neophodnu podršku i sredstva. U budućnosti bi uloga Europola trebalo da se proširi tako što bi primao neophodne podatke od država članica, i imao ovlašćenje da od njih zatraži pokretanje, sprovođenje i koordinaciju istraga."

Osniva se EUROJUST

U ojačavanju borbe protiv ozbiljnog organizovanog kriminala, Evropski savet se složio da stvori jedinicu EUROJUST, koja bi se sastojala od nacionalnih tužilaca, sudija i policijskih službenika država članica. EUROJUST će imati zadatak da obezbedi odgovorajuću koordinaciju nacionalnih tužilaštava, kao i da daje podršku istragama slučajeva organizovanog kriminala, pre svega onih koji su zasnovani na analizama Europola. Evropski savet traži od Saveta ministara da do kraja 2001. godine usvoji sve neophodne pravne instrumente.

Helsinški Samit - Milenijumska deklaracija

Drugi samit je održan od 10. do 11. 12. 1999. godine u Helsinkiju.³ U okviru dvodnevnog rada šefova država ili vlada država članica Unije, usvojena je *Milenijumska deklaracija (Millennium Declaration)*, koja predstavlja generalni program budućih aktivnosti Unije, u kojoj se mir i prosperitet, zasnovani na demokratiji i vladavini prava, stavljaju na prvo mesto kao osnovni ciljevi integracije. Na pragu trećeg milenijuma, Unija je ovim dokumentom utvrdila koji su to ostali ciljevi na koje treba da se usmeri njena aktivnost u procesu obezbeđenja bezbednosti i dobiti svojih državljana:

"Evropa se suočava sa realnošću informativnog društva i globalizacije. Javlja se potreba za obezbeđenjem starije populacije, uz istovremenu neophodnost odgovora na zahteve mladih. Treba razvijati sopstvene ljudske potencijale kroz permanentno obrazovanje i inovacije, unapredjivati dinamičnu i otvorenu, na znanju zasnovanu, evropsku ekonomiju kako bi obezbedili dalji razvoj i sveli nezaposlenost na trajnu osnovu.

... Ljudi očekuju da budu zaštićeni od kriminala i da budu u stanju da ostvare svoja prava svuda u Uniji. Od Unije ćemo stvoriti pravu oblast slobode, bezbednosti i pravde.

Unija ima učešće u opštoj odgovornosti za unapredjivanje napretka, prevencije sukoba i obezbeđenje mira. Ojačaćemo stabilnost i prosperitet u Evropi tako što ćemo uvećati Uniju i saradjivati sa zemljama partnerima. Radićemo za otvoreniju i stabilniju međunarodnu ekonomiju, koja će dobro činiti i ljudima u manje razvijenijim delovima sveta. Stvorićemo vojne i civilne snage Unije kako bi upravljali međunarodnim krizama i obezbeđivali humanitarnu pomoć onima kojima je neophodna.

Samo otvorena, demokratska i efikasna Unija može ostvariti ove zavete. Uniji su potrebni poverenje i aktivno učešće njenih državljana i udruženja građana. Uniji je takodje potrebna puna podrška njenih država članica u unapredjivanju zajedničkog interesa.

Moramo oživeti ideju Evrope za sve - ideju na koju svaka nova generacija mora staviti sopstveni pečat."

---

³ Helsinki European Council, Presidency Conclusion, 10 and 11 December 1999, Press Release, 12. 11. 1999, <http://europe.eu.int/news>

Odluke Helsinškog samita

Helsinški samit Evropskog saveta je, kako je predstavljeno u predsedničkom saopštenju, usvojio nekoliko odluka koje se odnose na proces uvećanja članstva, preuzimanje koraka kako bi došlo do reformi institucija upravo u cilju uvećanja broja članica, odluke koje ojačavaju zajedničku spoljnu i bezbednosnu politiku, kao i one koje su namenjene razvoju konkurentne ekonomije, s posebnim osvrtom na stanje sa zapošljavanjem u Uniji.

U odeljku koji je posvećen procesu priprema za uvećanje broja članica, predsedničko saopštenje se najpre bavi procesom priključivanja i pregovorima, koji su u toku sa 13 država na istim osnovama: naglašava se da zemlje kandidati moraju da dele vrednosti i ciljeve EU, koji su utvrđeni osnovnim ugovorima. "U tom cilju, Evropski savet naglašava princip mirnog rešavanja sporova u skladu sa Poveljom UN i traži od kandidata da pokušaju sve kako bi rešili svaki nerešen granični spor i druge slične probleme. Ukoliko to ne uspeju, trebali bi da u razumnom roku predoče spor Medjunarodnom sudu. Evropski savet će razmotriti situacije koje se odnose na sve nerešene sporove, posebno one koji mogu imati posledice na proces priključivanja, a u cilju njihovog rešavanja u okviru Medjunarodnog suda pravde najkasnije do kraja 2004. godine. Štaviše, Evropski savet podseća da je neophodnost ispunjavanja političkih kriterijuma utvrđenih na samitu u Kopenhagenu preduslov za otvaranje pregovora o pristupanju i da ostvarivanje Kopenhagenskih kriterijuma predstavlja osnovu za pristupanje Uniji..."

Medjuvladina konferencija u 2000. godini

Čvrsto ubedjenje Unije jeste da se učini svaki neophodan napor kako bi do kraja decembra 2000. godine bila završena medjuvladina konferencija o institucionalnim reformama, koju bi pratila njena ratifikacija. Posle ratifikacije rezultata ove Konferencije, Unija bi trebalo da bude u stanju da dočeka nove članice, počevši od kraja 2002. godine, pošto one pokažu svoju sposobnost da odgovore na obaveze iz članstva i pošto se uspešno završi proces pregovaranja.

Novi izveštaj Komisije o ispunjenosti uslova za priključenje Uniji

Komisija je načinila novu detaljnu ocenu napretka države kandidata. Ove ocene pokazuju napredak kandidata ka ispunjavanju uslova za priključenje. Evropski savet sa zadovoljstvom primećuje značajan posao koji je preduzet i napredak koji je učinjen u pregovorima o priključenju koji su vodjeni sa Kiprom, Madjarskom, Poljskom, Estonijom, Češkom Republikom i Slovenijom.

Bilateralni pregovori sa pridruženim članicama iz drugog talasa

Odlučan da dá svoj doprinos bezbednosti i stabilnosti Evropskog kontinenta u svetlu najnovijih zbivanja, kao i u skladu sa izveštajima Komisije, Evropski savet je odlučio da organizuje bilateralne međjuvladine konferencije u februaru 2000. godine, kako bi započeli pregovore sa Rumunijom, Slovačkom, Litvanijom, Letonijom, Bugarskom i Maltom o uslovima njihovog ulaska u Uniju i obezbedjenja neophodnih prilagodjavanja osnivačkih ugovora. U tim pregovorima, svaka država kandidat će biti ocenjivana na osnovu sopstvenih rezultata. Ovaj princip će se primenjivati kako u odnosu na vođenje pregovora, tako i na započinjanje novih faza u pregovaranju... Države kandidati koje nisu uključene u pregovore dobiće mogućnost da u razumnom vremenskom periodu dostignu one sa kojima su pregovori već započeli, ukoliko postoji dovoljan pomak u njihovim pripremama. Napredak u pregovorima mora ići ukorak sa napretkom u inkorporaciji *acquis*-a u zakonodavstvo i njegovu stvarnu implementaciju i sprovođenje.

Dnevni red Međjuvladine konferencije

Preduzimaće se odgovorajući koraci koji bi obezbedili da se Međjuvladina konferencija zvanično održi u februaru 2000. godine. Konferencija treba da završi svoj rad i da dogovori neophodne izmene do kraja decembra 2000. godine. U skladu sa zaključcima iz Kelna i u svetlu Predsedničkog izveštaja, Konferencija će se baviti veličinom i sastavom Komisije, odmeravanjem glasova u Savetu i mogućnostima proširenja većinskog glasanja u Savetu, kao i drugim neophodnim izmenama Ugovora koje se javljaju u odnosu na evropske institucije u odnosu na ranije pominjana pitanja (uvećanja članstva, prim. T.M.), kao i na implementaciju ugovora iz Amsterdama.

Zajednička evropska politika bezbednosti i odbrane

U okviru Zajedničke spoljne politike i politike bezbednosti (CFSP) Evropski savet je na samitu u Helsinkiju razmatrao pitanja *Zajedničke evropske politike bezbednosti i odbrane (Common European Policy on Security and Defence)*. Ovde je reč o razvoju vojnih i civilnih potencijala za rešavanje kriza (*crisis management capability*), kao elemenat jačanja CFSP, a u skladu sa principima Povelje UN, i uz priznanje najvažnije uloge koju u očuvanju mira ima Savet bezbednosti UN. Posebno se naglašava odlučnost da se stvori nezavisna struktura za donošenje odluka i stvaranje uslova da se vode sopstvene vojne operacije u odgovoru na međunarodne krize - ovo, međutim, ne znači i stvaranje evropske armije.

Da li je zaista pogrešan utisak o stvaranju novih evropskih vojnih snaga

"Evropski savet se saglasio posebno o sledećem:

- države članice Unije moraju biti sposobne da do 2003. godine budu u stanju da u roku od dva meseca rasporede 50000-60000 vojnika na period od godinu dana;
- da se stvore nove političke i vojne strukture i organi u okviru Saveta, kako bi stvorili mogućnosti da Unija obezbedi neophodne političke smernice i strategije za ovakve operacije;
- da razvijaju uslove za konsultacije, saradnju i transparentnost između Unije i NATO-a, uzimajući u obzir potrebe svih članica EU;
- da se utvrde odgovarajući uslovi pod kojima će biti omogućeno učešće evropskih država članica NATO koje nisu članice Unije i druge zainteresovane države u ovim snagama;
- da se stvori civilni mahanizam za rešavanje kriza kako bi bila moguća koordinacija i efikasna upotreba različitih civilnih mogućnosti i sredstva, paralelno sa vojnim, i kako bi oni bili na raspolaganju Uniji."

NATO i militarizacija Evropske unije - (ne)jasno objašnjenje H. Solane

O tome šta ovi potencijali jesu a šta nisu, nešto više je rekao *dr Havijer Solana (Javiar Solana)*, Visoki predstavnik za zajedničku spoljnu i bezbednosnu

politiku EU,⁴ u svom govoru na Konferenciji koja je bila posvećena upravo mestu i ulozi bezbednosti i odbrane kao elemenata buduće integracije u Evropi.

"Odluka iz Helsinkija je pogrešno interpretirana kao prvi korak ka stvaranju evropske armije, ili, pak, kao nepotrebna 'militarizacija' Evropske unije. Međutim, nismo mogli biti jasniji kada smo objašnjavali naše ciljeve. Najbitnije je da smo razjasnili da Evropska bezbednosna i odbrambena politika (ESDP) nije sistem kolektivne odbrane. NATO će i dalje ostati osnova kolektivne odbrane njegovih članica. Ne pokušavamo da idemo u pravcu dupliranja rada NATO-a. Naprotiv, unapredjenja u evropskim vojnim potencijalima doneće dobrobit i Savezu. Ovo takodje ne znači da ESDP ima nameru da umanjí pravo država članica da zadrže svoje sopstvene bezbednosne i odbrambene politike... Helsinki je u ovom slučaju bio jasan da Unija ima kao svoj cilj stvaranje snaga koje će spovoditi vojne operacije pod komandom EU kao odgovor na međunarodne krize, *ali samo ako NATO kao organizacija nije uključena*. Ovo će ostati vodeći princip.

... Takodje bih bliže objasnio kako Unija namerava da više koristi mogućnosti i znanje WEU. Posebno je neophodno razviti nužnu potpunu transparentnost između Unije i WEU. Ekspertiza i specijalizovani potencijali WEU moraju biti u potpunosti na raspolaganju Uniji. Moje postavljenje za Generalnog sekretara WEU samo pomaže tom procesu.

Štampa je fokusirala svoju pažnju na vojne potencijale, koje predstavljaju novi kurs u rešavanju kriza za Evropsku uniju. Ali, podjednako je bitan i civilni aspekt. Mnogi od ovih sredstava su već bili na raspolaganju, a u nekim slučajevima su i korišćeni u odgovorima na krize. Pojedinačne države članice, kao i Unija, razvile su značajno iskustvo u ovoj oblasti. Postoje već potencijali i iskustvo u oblastima civilne policije, humanitarne pomoći, izbornog monitoringa i praćenja stanja ljudskih prava."

Portugalija preuzela mesto predsedavajućeg Unijom

Portugalija je 01. 01. 2000. godine preuzela predsedavanje Unijom, a nešto ranije je predstavljen njihov program⁵ budućeg rada, koji sadrži definisanje ciljeva, utvrđivanje prioriteta oblasti, kao i određivanje osnovnih pitanja unutrašnje i

---

⁴ *The Development of Common European Security and Defence Policy ö The Integration Project of the Next Decade, Remarks by Dr. Javier Solana, High Representative of the EU for Common Foreign and Security Policy, Berlin, 17. 12. 1999.*

⁵ Portuguese Presidency of the European Union, 1 January to 30 June 2000, Programme. Internet adresa: <http://www.portugal.ue-2000.pt>

spoljne dimenzije. Ciljevi portugalskog predjedavanja Unijom, odnosno, pravac u kom će se Unija kretati u narednih šest meseci je ovako određen:

- prioritet, koji je utvrđen kao stvaranje osnovnih uslova za pristupanje novih članica, se projektuje u sve oblasti aktivnosti EU;
- obaveza započinjanja sa radom nove međuvladine konferencije o institucionalnim reformama, kako bi se ostvario predviđeni kalendar o prijemu novih država u Uniju;
- proširenje i produblavanje debate o socijalnoj dimenziji Unije, uzimajući u obzir neophodnost usvajanja politika koje obezbeđuju njenu konkurentnost na svetskoj sceni;
- konsolidovanje projekta Ekonomske i monetarne unije (EMU) kao osnovnog elementa za unapredjivanje neinflatornog, održivog razvoja;
- davanje doprinosa usvajanju politika kojima se izgrađuje osećanje evropskog državljanstva, uključujući i bliže odnose između državljana i Unije, potpuno poštujući princip subsidiarnosti;
- jačanje spoljne dimenzije delovanja Unije kroz unapredjivanje međunarodne saradnje i političkog dijaloga;
- sprovođenje u život odluke koja vodi ka stvaranju budućih EU bezbednosnih i odbrambenih potencijala, koji moraju biti u vezi sa osnaživanjem diplomatske akcije Unije;
- unapredjivanje, u skladu sa odredbama Ugovora iz Amsterdama i odlukama samita Evropskog saveta iz Tamperea, mera kojima bi se u okviru Unije stvorila oblast slobode, bezbednosti i pravde..."

Povećana zaposlenost u EU

Generalni direktorat Komisije za zapošljavanje i socijalna pitanja (DG V) je u svom godišnjem izveštaju o zapošljavanju,⁶ u kome je predstavio najnovije pravce razvoja Unije, kao i detaljne analize posebnih pitanja vezanih, pre svega, za oblast zapošljavanja, utvrdio da je zaposlenost porasla za 1,8 miliona u 1998. godini, ukupno je zaposleno 61% radno sposobnih; poraslo je učešće ženske radne snage na 42%, tako da je razlika u odnosu na mušku radnu snagu manja nego 20%; nezaposlenost je pala ispod 10%, tako da je sada manja za milion nezaposlenih

---

⁶ *Employment in Europe 1999*, 25.10.1999

godišnje; dugoročna nezaposlenost je 4,9% ukupne radne snage. Ekonomske prognoze Evropske komisije za period 1999-2001. godine⁷ iznose podatak da je ukupna zaposlenost u oblasti EURA (tzv. Euro-zona)⁸ povećana u 1999. godini za 1,2%, što predstavlja trend koji se predviđa i za dve naredne godine (za 2000 se predviđa povećanje od 1,2%, a za 2001. godinu 1,1%). U ovom periodu se očekuje otvaranje 5,5 miliona novih radnih mesta, i smanjenje stope nezaposlenosti sa 9,9 u 1998. na 8% u 2000. godini - predviđa se da će do kraja 2001. godine ukupan broj nezaposlenih pasti ispod 15 miliona. Veliki uspeh u povećanju stopa zaposlenosti uočljiv je u Irskoj, Španiji, Luksemburgu i Holandiji, dok su ove stope u Belgiji, Grčkoj, Francuskoj, Italiji i Velikoj Britaniji u nivou proseka za Uniju. Portugalija, Finska i Švedska će od visokog nivoa zaposlenosti u proteklom periodu prići bliže opštem proseku zaposlenosti u Uniji, a problem sa zaposlenošću i visokim stopama nezaposlenosti⁹ će i dalje beležiti Austrija, Danska i Nemačka. Ovakvo stanje potvrđuju i najnoviji podaci EUROSTAT¹⁰ prema kojima je nezaposlenost u Euro-zoni u novembru 1999. godine bila 9,8%, a u svih 15 država članica Unije ona je čak niža i iznosi 9,0%: najniža stopa je u Luksemburgu (2,6%), a najviša u Španiji (15,4%). Nezaposlenost mladih ispod 25 godina je u rasponu od 6% u Holandiji do čak 30% u Italiji.

Mere protiv Italije zbog povrede komunitarnog Uputstva o otpadnim vodama

Prvih dana nove godine, Evropska komisija je odlučila da preduzme dalje korake protiv Italije zbog nepoštovanja direktiva Saveta. Naime "... Komisija je donela odluku da pošalje svoje obrazloženo mišljenje (*reasoned opinion*) Italiji kako bi je upozorila na kršenje direktive (uputstva) Saveta (91/271/EEC) koja se odnosi na

---

⁷ *Economic Forecast for the period 1999 to 2001, Autumn 1999*

⁸ Euro-zona obuhvata Belgiju, Nemačku, Španiju, Francusku, Irsku, Italiju, Luksemburg, Holandiju, Austriju, Portugaliju i Finsku.

⁹ Prema kriterijumima Medjunarodne organizacije rada (ILO) nezaposleni su oni koji su stariji od 15 godina a nemaju stalan posao, nisu aktivno pokušavali da ga pronadju u prethodnih četiri nedelje a u stanju su da u roku od dve nedelje započnu da rade.

¹⁰ EUROSTAT Press Releases, No 1/2000 - 4 January 2000. Internet adresa: <http://europa.eu.int/comm/eurostat>.

preradu gradskih otpadnih voda, i to pre svega u Milanu.¹¹ Jedan od najvećih evropskih gradova, sa preko 2,7 miliona stanovnika, i dalje izbacuje nepreradvenu otpadnu vodu u reku Lambro-Olona, koja se zatim uliva u Po, što značajno doprinosi zagadjivanju ove reke, ali i jadranske obale, koja je veoma podložna eutrofikaciji (nagomilavanju algi i prekomernom trošenju kiseonika u vodi, prim. T.M.). Po mišljenju Komisije, Direktiva je zahtevala od grada da obezbedi odgovarajuću preradu do kraja 1998. godine. Iako je u toku izgradnja tri postrojenja za preradu otpadnih voda, njihov završetak se ne može očekivati pre kraja 2002. odnosno 2005. godine, što predstavlja značajno kašnjenje u odnosu na krajnji utvrđeni rok."

Ugrožena su i prava muškaraca

Dve poslednje presude pravosudnih organa EU u prethodnoj godini donete su 16. odnosno 15. decembra, i odnosile su se na oblast socijalne politike i na pitanje garantovanja istih uslova za muškarce i žene (s tim što je u ovom slučaju ugrožena strana bio muškarac) koji je bio postavljen pred Sudom pravde EC, a drugi, pred Sudom prve instance, se odnosio na uskladenost odobravanja pomoći nemačke vlade koja je preko "Folksvarena" upućena bivšim proizvođačima automobila "Trabant".

Sud pravde Evropskih zajednica je u slučaju *Tejlor*¹² presudio da se jednaki uslovi za oba pola moraju poštovati u svakom slučaju, pa i onda kada je reč o specijalnim nadoknadama za one penzionere koji dobijaju pomoć za plaćanje ogreva za zimski period. Gospodin Tejlor (koji je 1998. godine penzionisan sa 62 godine) je tvrdio da je žrtva diskriminacije na osnovu pola, što je rezultat odbijanja države da mu dodeli godišnju pomoć za plaćanje grejanja (koja je, na osnovu zakona Velike Britanije dostupna ženama preko 60, i muškarcima preko 65 godina čivota), tvrdeći da bi žena njegovih godina imala pravo na ovakvu pomoć.

Vrhovni sud Velike Britanije tražio je prethodno mišljenje Suda pravde Evropskih zajednica o uskladenosti ovog nacionalnog propisa sa odredbama komunitarnog prava koje se odnose na jednake uslove za muškarce i žene u pitanjima socijalne sigurnosti. "... Sud je, najpre, odbacio argument vlade Velike Britanije da su nacionalni propisi na koje se skreće pažnja namenjeni obezbedjenju zaštite protiv

---

¹¹ *Commission decides further legal steps against Italy for non-respect of Urban Waste Water Treatment Directive*, Brussels, 6 January 2000, IP/00/3

¹² *Judgment of the Court of Justice in Case C-328/98, The Queen v. Secretary of State for Social Security ex parte John Henry Taylor*. Internet adresa: <http://europa.eu.int/cj/cp99100>

nedostatka finansijskih sredstava i da zbog toga nisu pod uticajem odredaba komunitarnog prava koje se odnose na zabranu diskriminacije na osnovu pola u pitanjima socijalne sigurnosti. Sud je zauzeo stav da je ova pomoć namenjena samo onima koji su ispunili uslove za penzionisanje, tako da je pomoć predviđena da direktno i efektivno zaštiti starije, pa je prema tome, Sud zauzeo stav da pomoć za plaćanje računa za ogrev ulazi u domen komunitarnog prava.

Sud je zatim razmatrao pitanje da li Velika Britanija može da tvrdi da je reč o izuzetku od opšteg pravila jednakih uslova... Sud je utvrdio da se ovaj izuzetak ne može pravdati i da razlike u godištimama za muškarce i žene za dobijanje ove pomoći nisu u skladu sa komunitarnim pravom."

U svom poslednjem slučaju u prethodnoj godini,¹³ Sud prve instance se bavio pitanjem uskladenosti odluke Evropske komisije da ne autorizuje pomoć koju je Nemačka dodelila Folsvagenu za fabrike Mosel i Šemnic (bivši Trabant). Naime, posle ujedinjenja Nemačke, grupa Folksvagen je od posebnog organa koji se bavi restrukturiranjem privrede bivše Istočne Nemačke, dobio pravo da obnovi proizvodnju u ovim fabrikama, kao i pravo da započne sa izgradnjom novih postrojenja koja će biti namenjena proizvodnji automobila.

"Na osnovu svoje prve odluke (94/1068/EC) Komisija se složila da suma od 487,3 miliona DEM bude upućena kao pomoć za fabriku Mosel, dok je za postrojenje Šemnic odobrila pomoć od 84,8 miliona DEM. Svojom drugom odlukom (96/666/EC), Komisija je odobrila Folksvagenu davanje pomoći za nova postrojenja (tzv. Mosel II i Šemnic II) u iznosu od 539,1 miliona DEM, na ime kompenzacije za lokalna hendikepirana lica. Međutim, odbila je da odobri razliku predviđene pomoći (240,7 miliona DEM) sa obrazloženjem da je taj iznos u suprotnosti sa komunitarnim pravom.

I pored toga, Saksonija (*Freistaat Sachsen*) je 8. jula 1996. godine dodelila Folksvagenu 90,7 miliona u formi investicionih kredita, iako su ova sredstva proglašena nespojivim sa zajedničkim tržištem.

Saksonija i Folksvagen su avgusta i septembra 1996. godine pred Sudom prve instance tražili delimični poništaj druge odluke Komisije, koja se odnosi na izgradnju novih postrojenja. Nemačka se pojavila kao zaštitnik interesa Saksonije i Folksvagena a Velika Britanija u ime Komisije.

Sud prve instance je u oba slučaja odbio poništaj odluke Komisije.

---

¹³ *Judgement of the court of First Instance in Joined Cases T-132/96 and T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG and Volkswagen Sachsen GmbH v Commission.* Internet adresa: <http://europa.eu.int/cfi/cp9997>

"... Na osnovu člana 92.3, stav c Ugovora o EC, smatra se da je pomoć u skladu sa zajedničkim tržištem ukoliko je predviđeno da olakša ozbiljne poremećaje u ekonomiji države članice. Prema odluci Suda 'ozbiljni poremećaji u privredi države članice' u smislu ove odredbe, moraju imati uticaja na čitavu privredu države članice a ne samo na privredu jednog njenog regiona, ili dela njene teritorije. U pokretanju postupka za poništaj odluke Komisije nije dato niti jedno objašnjenje o stanju privrede Federalne Republike Nemačke, niti su podnosioci zahteva utvrdili da je Komisija učinila očiglednu grešku u procesi tvrdeći da nepovoljne posledice nemačkog ujedinjenja na nemačku privredu, kako god one bile stvarne, ne predstavljaju osnovu za derogiranje utvrdjenog sistema pomoći."

Pripremila mr Tanja Mišćević